

Права та обов'язки дітей, Конвенція ООН

Молодше юнацтво (9-12 років)

Ціль:

1. Познайомити юнацтво з міжнародними документами, що стосуються захисту прав, формувати вдумливе й відповідальне відношення до процесу захисту своїх прав; приділити увагу поняттю обов'язки й відповідальності.
2. Розвивати аналітичне й критичне мислення.
3. Виховувати вдумливе відношення й повагу до прав інших.

Необхідно:

- набір олівців,
- "Скорочений варіант Конвенції про права дитини"
- папір

Хід гутірки:

1. Гутірка

Зараз ми пограємо! Станьте в три ряди. Кожний ряд становить команду. Перший в колоні є капітаном. (Я даю кожному капітану по олівцю, інші тримаю в себе).

- Гра почалася! (Діти приходять у замішання. Через 30 сек. дивуюся, що діти не вміють грати, потім пояснюю, що вони повинні передавати в кінець ряду по одному предмету .)
- Гра почалася! (Я швидко зупиняю гру й вимагаю передавати олівці через ліве плече).
- Знову граємо! (Знову зупиняю гру й, за своїм розсудом, повідомляю переможців).

- Що вам не сподобалося в ході гри?
- Чому вам здалася гра нечесною ?
- Що треба було змінити, щоб гра пройшла успішно?

Можливі пояснення дітей: у грі повинні бути правила, вони повинні бути відомі заздалегідь, повинні бути чіткими, ясними. Вони не повинні мінятися в ході гри.

- Як ви думаєте, чому нашу гутірку я почала із гри? Тому, що наше життя – гра... І ви, мабуть, знаєте, що найважливішими правилами цієї гри є закони. Закон регулює всі сторони нашого життя. А незнання закону може привести до замішання (яке було в нас у грі).

- Чи ви знаєте, як називається основний міжнародний документ із прав людини? (Всезагальна декларація прав людини)
- А чи мають діти такі ж права, що й дорослі?
- Чи необхідний спеціальний документ по захисту прав дітей? Чому?
- Такі документи існують сьогодні, і зараз ми про це поговоримо.

Пояснення:

- Отже, світове співтовариство керується спеціальними документами по захисту прав дітей:
 - 1) Декларація прав дитини (прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в 1959 році, у ній 10 статей, 10 принципів захисту прав дітей)
 - 2) Конвенція про права дитини (ООН в 1989 році, у ній 54 статті, що стосуються не тільки прав і свободи, але й зобов'язань держав по захисту прав.

Декларація (з лат. "проголошення"),
Конвенція (з лат. "угода ").

Різниця між ними складається в правових наслідках. Держава, що підписала Конвенцію, бере на себе відповідальність і готовність відповідати за невиконання. Держава щорічно представляє звіт в ООН про стан дітей у своїй країні. 54 статті визначають природу відповідальності урядів і батьків за добробут дитини. Більше 130 країн, включаючи Україну, прийняли всю серйозність документа. Приєднання ж до декларації – лише намір держави дотримуватися її положенням. Недотримання основних принципів декларації ніяких правових наслідків не має.

Тому, з юридичної точки зору, більше значимим документом є Конвенція. Саме Конвенції ми приділимо особливу увагу.

- Отже, Конвенція - дуже серйозний документ, адресований урядам держав. Щоб він не виявився занадто важким, спробуємо самі вгадати, що вона може містити.

- Насамперед, з'ясуємо, кого в Конвенції визнають дитиною? (Особа від народження до 18 років). (намалюю на плакаті дитину)

- Пропоную визначити, що необхідно дитині для нормального життя, тобто потреби. (Їжа, друзі, школа, родина і т.д.)

- Очевидно, що ці потреби перераховані в Конвенції як основні права дітей.

Усі права можна розділити на 3 групи:

1. Забезпечення (право на ім'я, громадянство, медичний догляд і т.д.).
2. Захист (від залучення у воєнні дії, економічної й інших видів експлуатації і т.д.).
3. Участь (свобода слова, думок, релігій, мови і т.д.)

2. Робота в групах

- Зараз ви одержите "Скорочений варіант Конвенції" і будете працювати в (2-3) групах. Отже, у вас 10 хвилин, щоб з'ясувати, які 3 статті є, на вашу думку, пріоритетними.

ПРАВА ДИТИНИ, ЗГІДНО З КОНВЕНЦІЄЮ

- Кожна дитина має право на життя і здоровий розвиток. /ст.6/
- Кожна дитина має право на ім'я. /ст.7/
- Дитина має право на індивідуальність. /ст.8/
- Ніхто не має права розлучати дитину з батьками. /ст.9/
- Дитина має право вільно виражати свою думку. /ст.13/
- Дитина має право на особисте життя, недоторканість житла, тайну кореспонденції. /ст.16/
- Кожна дитина має доступ до інформації і матеріалів із різних національних і міжнародних джерел /ст. 17/
- Ніхто не має права кривдити іншу людину, принижувати її і жорстоко наказувати. /ст.19/
- Дитина має право на користування сучасною охороною здоров'я. /ст.24/
- Дитина має право на освіту. /ст.28-29/
- Кожна людина, і дитина теж, має право на відпочинок. /ст. 31/
- Ніхто не може зробити дитину рабом. /ст. 32 /
- Ніхто не повинен катувати, принижувати чи жорстоко наказувати дитину. /ст.37/
- Ніхто не має права посадити людину в тюрму, якщо вона не винна. Кожен має право на справедливий суд і дитина теж. /ст.40/

3. Презентація роботи груп (7 хв.):

Кожна група має назвати статті Конвенції, які на їх думку є пріоритетними і пояснити, чому вони так вважають. Інші групи можуть задавати питання і обговорити.

4. Гра (10 хв.):

Напишіть на окремих листочках скорочені статті з Конвенції. Нехай кожний витягне і по черзі пантомімою, без слів спробує пояснити, а всі інші вгадати про яку статтю йде річ.

Гутірку можна закінчити так: багато хто помилково думає, що знати свої права досить. Необхідно пам'ятати, що там, де права, там і обов'язки й відповідальність. У міру вашого дорослішання обсяг і співвідношення прав і обов'язків, прав і відповідальності буде мінятися. Треба пам'ятати про права інших людей, про відповідальність за свої вчинки й про свої обов'язки.

Молодше юнацтво (5-8 років)

Необхідно:

- набір олівців
- папір
- заготовлені малюнки та напис в колі «Кожна дитина має право...»

1. Гутірка

Зараз ми пограємо! Станьте в три ряди. Кожний ряд становить команду. Перший в колоні є капітаном. (Я даю кожному капітану по олівцю, інші тримаю в себе).

- Гра почалася! (Діти приходять у замішання. Через 30 сек. дивуюся, що діти не вміють грати, потім пояснюю, що вони повинні передавати в кінець ряду по одному предмету .)
- Гра почалася! (Я швидко зупиняю гру й вимагаю передавати олівці через ліве плече).
- Знову граємо! (Знову зупиняю гру й, за своїм розсудом, повідомляю переможців).

- Що вам не сподобалося в ході гри?
- Чому вам здалася гра нечесною ?
- Що треба було змінити, щоб гра пройшла успішно?

Можливі пояснення дітей: у грі повинні бути правила, вони повинні бути відомі заздалегідь, повинні бути чіткими, ясними. Вони не повинні мінятися в ході гри.

- Як ви думаєте, чому нашу гутірку я почала із гри? Тому, що наше життя – гра... Кожна гра має правила, а в житті кожна країна має закони, яких ми маємо дотримуватися.

Пояснення:

-Є правила, закони для дорослих і є правила для дітей.

Для дітей наприклад: всі дітки мають вмиватися зранку, ходити в школу, добре вчитися, допомагати батькам, всі дітки мають своє ім'я та інші. Це є своєрідні правила для дітей. Що ще мають робити діти, допоможете мені?

-Є один дуже важливий документ у світі, в якому написано все, що може робити або мати кожна дитина. Називається він «Конвенція про права дитини». Цей документ підписали майже всі країни і всі країни і батьки мають робити все, щоб вам, діткам, було якомога краще, веселіше рости і жити.

2. Малювання

Роздайте кожному аркуш паперу та олівці. Спитайте: «Чи всі ви діти чи ви вже дорослі?» Попросіть всіх намалювати дитину, тобто себе. Поки діти будуть малювати, ви можете в них запитувати, що необхідно маленькій дитині для життя, просто народитися, чи ще щось? (Вони почнуть говорити, що необхідні мама й тато, їжа, друзі, школа, родина, ім'я і т.д.)

Попросіть їх намалювати себе, написати своє ім'я (наголоси, що кожна дитина має ім'я), намалювати родину (наголоси, що кожна дитина має родину, близьких людей), школу (наголоси, що кожна дитина повинна вчитися в школі) і т.д. Спитайте, чи всі мають ім'я, родину, ходять в школу чи садок (вчаться), мають друзів. Нехай кожний в кінці завдання покаже один одному свій малюнок, обмінюються враженнями. Зробіть виставку їх малюнків.

- Очевидно, що ці потреби перераховані в Конвенції як основні права дітей.

3. Гра «Кожна дитина має право...»

Виріжте коло і напишіть речення: «Кожна дитина має ...». Підготуйте малюнки по кожній вибраній статті Конвенції, а позаду малюнку напишіть пояснення, тобто продовження речення.

Сховайте їх в кімнаті. Нехай діти їх знайдуть, прикріплять біля кола і спробують пояснити, що там зображено.

- Я деякі закони з Конвенції з прав дитини зобразила малюнком. Ви маєте їх знайти в кімнаті та пояснити, який, на вашу думку, там намальований закон (як його можна пояснити; що мають право робити діти).

Наприклад:

право на відпочинок, сон

право на дозвілля

право на здоровий розвиток, харчування

право на освіту, навчання

право мати друзів, спілкуватися

право дізнаватися, доступ до інформації

право мати свою думку

право на життя

право лікуватися

право на ім'я

В кінці гутірки спитайте: «Чи хтось пам'ятає, як називається документ про права дитини (Конвенція)?», «Про кого ми з вами говорили?», і т.д.